

Utbildningsinspektion i Sandviksskolan förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Sandviksskolan

Skolverket sände den 22 december 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Sandviksskolan har bestått av undervisningsrådet Catarina Fredriksson och experten Eva Håkansson. Besök i Sandviksskolan genomfördes den 10 mars 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Sandviksskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

Inspektionen inleddes med ett förberedande samtal med rektorerna i östra skolområdet.

I Sandviksskolan genomfördes formella intervjuer med lärare, rektorn, ett urval av elever i årskurs 2 och 6 samt deras föräldrar. Lektioner i årskurs 2 och 6 besöktes. Besök gjordes även i den s.k. förberedelseklassen Globen. Observationer och spontana samtal med elever och personal under inspektionsbesöket utgör också underlag för bedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Sandviksskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	140
Förskoleklass	48
Grundskola	318

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklassen, årskurs 1-6 och fritidshemsverksamhet.

Skolan är belägen i östra delen av Karlskoga. Grundskolorna i Karlskoga kommun är uppdelade i geografiska områden. Österledskolan tillhör östra området tillsammans med ytterligare tre skolor - Bråtensskolan, Granbergdalsskolan och Sandviksskolan.

Eleverna bor i villor och flerfamiljshus. Cirka 15 procent av eleverna har utländsk bakgrund.

Eleverna är fördelade i tre arbetslag, där vardera arbetslag har elever från förskoleklass och grundskola årskurs 1-6. Dessutom finns en s.k. förberedelseklass.

Skolans består av huvudbyggnaden som är från 1940-talet och ytterligare en mindre byggnad där ett arbetslaget Stacken med årskurs 5-6 har sina lokaler. Arbetslaget Stacken har profilerat sig på natur- och fritid.

Området har nära till stora grönområden. Skolan är belägen intill Österledsskolan där den övervägande delen av eleverna fortsätter sina studier i årskurs 7.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Förutom sammanställningar av resultaten på de nationella proven saknar skolan övergripande sammanställningar av elevers resultat. De nationella proven för årskurs 5 visar att 51 av 59 elever nådde målen i svenska. Motsvarande antal för matematik var 53 och för engelska 47. Enligt rektorn går det bra för eleverna från Sandviksskolan när de fortsätter sina studier på Österledsskolan i årskurs 7. Enligt personalen finns kännedom om elevernas kunskaper på elev- och klassnivå men de sammanställs inte. Skolan använder inte portfolio för att dokumentera elevers resultat trots den utbildning som genomförs.

Enligt skolans personal, föräldrar och elever är stämningen i skolan bra vilket även inspektörerna uppfattade. Skolan antimobbningsteam har sällan anledning att vidta åtgärder enligt personalen och rektorn. Sammanställningar över resultat av elevenkäter eller de samtal som förs med eleverna om stämningen på skolan årligen görs inte.

Eleverna upplever att de har inflytande, dock mer i de lägre klasserna. De upplever även att de tar en aktiv roll i utvecklingssamtalen.

Sammanfattningsvis bedöms resultatet av skolans arbete utifrån befintliga underlag vara bra. Den kunskap som finns om varje elev bör utnyttjas för sammanställningar av verksamhetens samlade resultat i syfte att ytterligare utveckla den pedagogiska verksamheten.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

Sandviksskolan har, tillsammans med de andra tre skolorna i östra området, en gemensam handlingsplan mot kränkande behandling "Östra området; handlingsplan, riktlinjer, vänskapsövningar mot mobbning". Mobbningsteamet på Sandviksskolan har även utarbetat en skrift där det beskrivs hur skolan arbetar förebyggande och arbetsgången vid misstänkt förekomst av kränkande behandling. Skolan har en fungerande rastvaksverksamhet och "antimobbningsarbete" genomförs regelbundet i alla klasser under läsåret. Föräldrarna informeras direkt om skolan misstänker att någon utsätts för kränkande behandling. Hur skolan agerar vid eventuell kränkande behandling mellan elever och arbetstagare framgår inte i någon av de två planerna. Enligt rektorn skall handlingsplanen revideras under 2005 och även innefatta detta. Enligt personalen omfattar dock skolans praktiska arbete med värdegrunden i klasserna även eventuell kränkande behandling mellan arbetstagare och elev.

Enligt rektorn bedrivs mycket av värdegrundsarbetet i klasserna och de intervjuade eleverna berättade att diskussioner ofta förs om hur man skall vara mot

varandra. För att få kännedom om hur stämningen är bland eleverna väljs årligen två elever ut från varje klass som får berätta om detta. Skolan har även schemalagt arbete som utgår från emotionell intelligens (EQ). Trivselenkäter görs ibland, dock ej systematiserat. En låda finns på skolan där eleverna kan meddela personalen om någon blir utsatt för kränkande behandling. Enligt kvalitetsredovisningen är ett förbättringsområde att arbeta ytterligare med värdegrunden.

Forum för elevinflytande finns genom klass-, mat- och elevråd. Elev- och matrådet består av elever från årskurs 3. Genom matrådet har eleverna möjlighet att påverka skolluncherna och på elevrådet diskuteras miljö och inköp. Eleverna i årskurs 2 har arbetsscheman, och får då välja vad de skall arbeta med från detta. Eleverna i årskurs 6 har planeringsböcker och har då vissa möjligheter att välja vad de skall arbeta med. Eleverna utvärderar varje vecka vad som varit bra och dåligt och detta skrivs i en bok som finns i varje klass.

Ordningsregler, som eleverna varit med att arbeta fram, finns uppsatta i klassrummen.

Föräldraföreningen lades ner 2003, men planer finns enligt rektorn att starta upp den igen. Enligt verksamhetsplanen är syftet med föräldraföreningen att föräldrarna skall vara med som "bollplank och rådgivare till skolans verksamhet". Vid inspektionstillfället förberedde skolan utskicket av en enkät till föräldrarna om deras delaktighet.

Arbetet med främjande av hälsosamma livsstilar sker bl.a. genom att eleverna promenerar regelbundet. En gång i veckan har eleverna en utedag. Friluftsdagar anordnas och eleverna i årskurs 6 har haft temadag om kost, hälsa och motion.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet fungerar bra.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

För östra området finns en handlingsplan för elevvård. Elevvårdsteamet i östra området är "banken" för all elevvård i området och skall fungera som en resurs till all personal i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Teamet träffas två till tre gånger per termin och ansvarar för elever i behov av ytterligare stöd än vad den enskilda skolan kan ge samt inventering och utvärdering av resurser.

I Sandviksskolan finns ett elevhälsoteam som består av specialpedagog, speciallärare, resurslärare och kurator. Tillsammans bildar de ett arbetslag benämnt "Gläntan", i vilket de både arbetar konsultativt och med enskilda elever. Enligt kvalitetsredovisningen är syftet med "Gläntan" bl.a. att vissa elever får möjlighet till lugn och ro samt tillgång till fler vuxna. Varje medarbetare i elevhälsoteamet har ansvar för vardera fyra klasser. I arbetslaget ingår även en personal som är ansvarig för elevernas övergång från årskurs 6 till årskurs 7. Detta innebär att hon är med i alla arbetslag med årskurs 6 i Sandviksskolan för att sedan följa dem till Österledsskolan under del av höstterminen när de börjar årskurs 7.

Elevhälsoplanering hålls varje vecka i vilken elevhälsoteamet och rektorn deltar och enligt elevhälsopersonalen sker prioriteringarna av stödet på dessa möten tillsammans med berörd klasslärare.

Enligt personalen och rektorn får inte alla elever i behov av särskilt stöd det beroende på att det saknas resurser. Personalen uppger att de saknar insyn i elevhälsoteamets arbete och kring prioriteringar av vilka elever som erhåller särskilt stöd. Åtgärdsprogram upprättas av elevhälsopersonalen tillsammans med berörd elev och dennes föräldrar. Enligt rektorn upprättas dock åtgärdsprogram främst i ämnena svenska, engelska och matematik.

I den s.k. förberedelseklassen Globen finns tio elever. Integreringen i ordinarie klass är flexibel och sker efter varje elevs förmåga.

Eleverna i årskurserna 3 och 6 genomför diagnostiska tester i matematik vilka följs upp i årskurserna 4 och 7.

Ett av målen i skolans verksamhetsplan är att nå en högre måluppfyllelse i svenska, matematik och engelska. Enligt planen skall detta bl.a. ske genom att varje arbetslag diskuterar och sammanställer de tre viktigaste lärdomarna om hur de kan bidra till elevernas lärande och utveckling. Skolan enas sedan om de tre viktigaste lärdomarna. Arbetslagen arbetar sedan fram hur man skall göra för att nå de mål som satts upp. Arbetet skall sedan utvärderas.

Personalen har fått utbildning i att arbeta med portfolio men detta arbetsredskap används i liten omfattning.

Arbetslaget ”Stacken” har som tidigare nämnts profilerat sig på natur och fritid men enligt rektorn visar sig dock inte det i undervisningen i någon större omfattning.

De intervjuade eleverna berättar att det är litet olika om och hur målen i de olika ämnena diskuteras. I musik har samtliga elever fått information om målen. Ibland beskriver lärarna mål för olika moment inom ett ämne. Enligt personalen informeras eleverna om vilka mål de skall uppnå genom att dokument med ämnesmålen skickas till hemmen. Eleverna ges möjlighet att följa sin kunskapsutveckling genom en ”Jag kan” bok och ”träd” i svenska och matematik. I utvecklingssamtalet informeras föräldrar och elever om resultaten av skolarbetet. Föräldrar och elever har möjlighet att förbereda samtalet med hjälp av ett frågeformulär.

Sammanfattningsvis bedöms skolans pedagogiska verksamhet vara av god kvalitet. Skolan måste dock förbättra åtgärdsprogrammets innehåll så att det inte begränsas till ämnena svenska, engelska och matematik. Det är inte godtagbart att alla elever i behov av stöd inte ges detta.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

För Sandviksskolans styrning, ledning och kvalitetsarbete finns en rektor som innehaft tjänsten sedan 2002. Rektorn är förtrogen med verksamheten och känd av både föräldrar och elever. Personalen är dock tveksam till om rektorn har möjlighet och tidsutrymme att vara en pedagogisk ledare. Rektorn uppger att hon inte hinner vara den pedagogiska ledare hon och personalen önskar. Enligt verksamhetsplanen är ett förbättringsområde att rektorn är mer närvarande och träffar arbetslagen kontinuerligt och att en mötesplats skapas för pedagogiska diskussioner. Till hjälp för rektorn med det administrativa arbetet finns en assistent.

Rektorn uppger att personal, elever eller föräldrar inte varit delaktig i upprättandet av skolans arbetsplan på grund av tidsbrist, men att detta skall förändras till nästa år.

”Kvalitetsredovisning Sandviksskolan 2003-2004” baserar sig på de olika arbetslagens utvärderingar. I kvalitetsredovisningen saknas övergripande mål för Sandviksskolan. Enligt redovisningen är det ett förbättringsområde att arbeta fram aktuella verksamhetsmål.

Sandviksskolan och Bråten skolan har gemensamt utarbetat ett dokument, Kvalitetsredovisning Bråten och Sandviksskolan 2004, ”hur arbetar vi för att eleverna skall uppnå de nationella målen?”. I detta specificeras de insatser skolorna gör för att eleverna skall uppnå målen samt nå fram till den enskilda elevens lärande. Exempelvis uttalas att skolorna valt att inte ha stora klasser, att lärarna har nära kontakt med föräldrarna för att öka samarbetet och att en elev finns i ett sammanhang under sin skoltid, dvs. i ett arbetslag. I dokumentet beskrivs även resursteamens arbete. I avsnittet kunskaper, utveckling och lärande beskrivs att skolan saknar övergripande sammanställningar av elevers resultat och av de enkäter som görs. Sådana sammanställningar skulle underlätta skolans arbete med att bedöma måluppfyllelsen i förhållande till de nationella målen och de åtgärder som skolan beskrivit. Kvalitetsredovisningen saknar således beskrivning och bedömning av verksamhetens resultat.

Enligt personalen har uppdelningen i arbetslag i Sandviksskolan medfört att det är ”tre skolor i en”. Enligt kvalitetsredovisningen är ett förbättringsområde att ett forum skapas för arbetslagen att kunna delge varandra vad de arbetar med och vad de lärt sig. För att ge möjlighet till detta hade skolan i mars 2005 en studiedag där personalen samlades och där syftet var att lära av varandra och upptäcka varandras kompetenser. Enligt verksamhetsplanen planeras även att tid avsätts på arbetsplatsträffarna med målet att varje arbetslag skall kunna få möjlighet att delge övriga vad de arbetar med.

Arbetsplatsträffar äger rum en gång per månad. Vidare äger skolkonferenser rum två gånger per månad, dessa har dock mer formen av informationsmöten. Fritidspedagogerna, förskollärarna, barnskötarna och fritidsledarna träffar rektorn en gång per månad och då äger även pedagogiska diskussioner rum. Rektorerna i östra området träffas regelbundet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att området styrning, ledning och kvalitetsarbete är godtagbart. Rektorns roll som pedagogisk ledare behöver förbättras. Arbetet med skolans arbetsplan behöver förbättras så att aktuella mål anges och att personal, elever och föräldrar är delaktiga i arbetet. Skolans kvalitetsarbete behöver utvecklas och inspektörerna förutsätter att det påbörjade arbetet att förbättra skolans kvalitetsredovisning genomförs.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Information till föräldrar sker genom föräldramöten, veckobrev och utvecklingssamtal som hålls en gång per termin. En informationsskrift finns för föräldrar till barn som skall börja på skolan där skolan bl.a. informerar om skolans mål, modersmålsundervisning, skolhälsovård, svenska som andraspråk, utvecklingssamtal, åtgärdsprogram, skolans värdegrund m.m. Det finns även en skrift

som delas ut varje år med mer detaljerad information om skolans arbete mot kränkande behandling, trivselregler m.m. Vidare finns en samordnare anställd centralt som har ansvaret för att berörda föräldrar informeras om svenska som andraspråk, modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål.

Elevens val finns på skolan från årskurs 1 och är schemalagt. Eleverna väljer varje termin vad de skall arbeta med i bl.a. idrott, slöjd och tema. Tyska, franska och engelska/svenska erbjuds som språkval i årskurs 6. Modersmålsundervisning ges till 71 elever. Svenska som andraspråk anordnas. Eleverna skall som språkval erbjudas minst två av språken tyska, franska och spanska. Vidare skall som språkval erbjudas modersmålsundervisning, svenska som andraspråk, svenska, engelska eller teckenspråk om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sin information om språkvalet så att samtliga valmöjligheter framgår.

I kursplanen för hem- och konsumentkunskap finns mål att uppnå i ämnet för årskurs 5. Den verksamhet skolorna bedriver ger dock eleverna möjlighet att nå dessa mål först i årskurs 6.

Anpassningar för elever med funktionshinder har gjorts, bl.a. har en hiss och en ramp installerats.

Tillgång till skolsköterska och kurator finns. Skolsköterskan i Sandviksskolan är även anställd i Österledsskolan och där ansvarig för eleverna från Sandviksskolan, vilket innebär att eleverna, när de fortsätter i årskurs 7, har tillgång till samma skolsköterska.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning är bra. Information om språkvalet bör förbättras. Det är inte godtagbart att skolan inte bedriver verksamhet för att ge eleverna möjlighet att nå målen för årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap.

6. Resurser

I Sandviksskolan har personalen adekvat utbildning på samtliga lärartjänster utom i ämnena slöjd, hem- och konsumentkunskap och data. Förutom för dessa ämnen uppger rektorn att skolan inte har några större problem att rekrytera personal med en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva.

I skolans kvalitetsredovisning anges en lärartäthet om 7,5 lärare per 100 elever.

Vad avser kompetensutveckling fanns inga medel för detta under 2004. För 2005 har personalen blivit ombudade att meddela vad de önskar och behöver.

Inspektionen visar att eleverna har tillgång till datorer med Internetanslutning. Utemiljö och skolmåltider synes i huvudsak vara av god kvalitet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången på resurser är god. Skolan behöver dock göra ytterligare ansträngningar så att all personal inom området har adekvat utbildning.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten övergripande är av god kvalitet. Skolan behöver dock förbättra sitt kvalitetsarbete så att elevers resultat och enkäter som skolan gör sammanställs och bedöms. Skolans kvalitetsredovisning bör innehålla bedömningar av måluppfyllelsen gentemot nationella mål. Rektorns pedagogiska ledarskap behöver utvecklas och personal, elever och föräldrar göras delaktiga i arbetet med skolans arbetsplan. Åtgärdsprogram skall inte begränsas till ämnena engelska, matematik och svenska utan omfatta alla de ämnen en elev behöver särskilt stöd i. Skolan behöver även förbättra informationen om språkvalet till elever och föräldrar samt göra ytterligare ansträngningar för att alla lärare skall ha adekvat utbildning.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Alla elever i behov av stöd erhåller inte det (4 kap. 1 § skollagen samt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan bedriver ingen verksamhet för att ge eleverna möjlighet att nå målen för årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap (Bilaga 3 skollagen samt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-10-21	Linköping

Catarina Fredriksson

Eva Håkansson